

„*конецъ дѣла красишъ*“ и сѣщо-то и истинно-побудително начало всякога се явява на свѣтъ.

Забблежка 31) Тѣй напрымѣръ, нѣкои отъ наши-тѣ Бжлгары често полагають за *основно начало* на тѣхнитѣ дѣйствія сребролюбіе-то, интересы-тѣ си, славолюбіе-то, или пжкъ упорство-то си (инатѣ-тѣ си). А за да покріять тѣхно-то туй *неблагородно* основно начало облачатъ го въ форми-тѣ на родолюбіе-то, или на общо-то доброжелателство; но — повтарямы го, „*конецъ дѣла красишъ!*“ — Истинна-та сирѣчь всякога излиза на свѣтъ; впрочемъ всѣки не може да ѡ проумѣе, или поне твждѣ кжсно; но — какъ да е, рано или кжсно, она ще излѣзе на свѣтъ, всѣки ще се оглѣда въ собствено-то си оглѣдало; и — рано, или кжсно, веѣкиму ще се воздаде спорядъ работы-тѣ му!...

Условно-то начало не е еднакво и равнозначително съ относително-то. Първо-то е такава истина, която нѣма нуждѣ отъ никаквы доказателства, но е возможна само подъ временни-тѣ и пространствени обстоятелства на дѣятелность-та на разумъ-тѣ, и въ тія условія си исчерпва съдържанье-то. Напротивъ, второ-то е таково едно положеніе, кое-то мѣкаръ и да служи за основаніе на всички-тѣ други познанія, извѣстной науки, само обаче има нуждѣ въ основаніе; и, като се развива въ форми-тѣ пространства и времени, опира се на едно по високо начало. — Условно-то начало е свойственно на Математика-та и се називава *аксіома*, а относително-то начало е едно *основно положеніе* (теорема) на всяка една друга чястна синтетическа наука. Аксіоми-тѣ често сѣ се приѣмвали за начала на познанія-та всякаго рода; и тѣ сѣ се полагаали даже за основаніе на цѣли философски системи; и — такива погрѣшки сѣ были отъ най голѣмы-тѣ що сѣ се проявляли въ область-та на науки-тѣ.